

Київський університет імені Бориса Грінченка
Історико-філософський факультет
Кафедра філософії

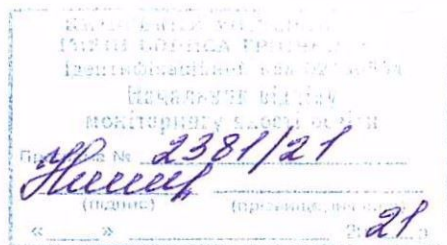

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософські студії: Філософія для студентів

спеціальності	035 Філологія
освітня програма	035.01.01 Українська мова та література
освітнього рівня	першого (бакалаврського)

Київ – 2021

Київський університет імені Бориса Грінченка

Історико-філософський факультет

Кафедра філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« ____ » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ

для студентів

спеціальності

035 Філологія

рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

освітньої програми

035.01.01 Українська мова та література

Київ – 2021

Київський університет імені Бориса Грінченка

Історико-філософський факультет

Кафедра філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 О.Б.Жильцов

« 30 » 09 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософські студії: Логіка

для студентів

спеціальності 035 Українська мова та література

освітнього рівня перший (бакалаврський)

освітньої програми 035.01.01 Українська мова та література

Київ – 2020

Гавриш Р. 715/20

20

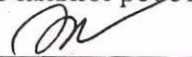
Київський університет імені Бориса Грінченка

Історико-філософський факультет

Кафедра філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 О.Б.Жильцов

« 21 » 01 2021 р.

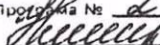
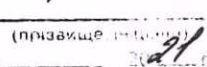
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ: ФІЛОСОФІЯ

для студентів

спеціальності	035 «Філологія»
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	035.01.01 «Українська мова та література»

Київ – 2021

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02150564	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Протокол № 2815/21	
 (підпис)	 (призначення)
« »	2021 р.

Київський університет імені Бориса Грінченка

Історико-філософський факультет

Кафедра філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Б. Жильцов
« 02 » « 19 » 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософські студії: Логіка

для студентів

спеціальності 035 Українська мова та література

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 035.01.01 Українська мова та література

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти
Програма № <u>1929/19</u>
<u>Жильцов</u> (підпис) (позаписи, печатка)
« » 20 <u>19</u> р.

Київ – 2019

Розробники:

Горбань Олександр Володимирович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії

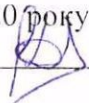
Викладачі:

Горбань Олександр Володимирович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії

Мартич Руслана Василівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії Історико-філософського факультету

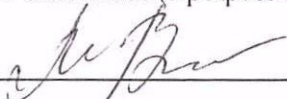
Протокол від 21 січня 2020 року № 6

Завідувач кафедри д. філос. н., проф. Додонов Р.О.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

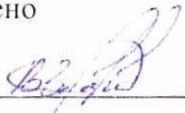
_____. _____. 20__ р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

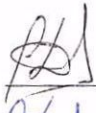
 Вінтонів Михайло Олексійович

Робочу програму перевірено

21.01.2020 р.

Заступник декана В.М. Завадський

Пролонговано:

на 2020/2021 н.р. (Додонов Р.О.), «15» серпня 2020 р., протокол № 6

на 2021/2022 н.р. (Додонов Р.О.), «5» грудня 2021 р., протокол № 5

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	нормативна навчальна дисципліна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2 / 60	
Курс	3	
Семестр	6	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	
Аудиторні	28	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	18	
Самостійна робота	10	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення студентів з основними напрямками світової та вітчизняної філософської думки, тенденціями формування та розвитку світоглядних парадигм.

Згідно матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми передбачено зв'язок між навчальною дисципліною «Філософські студії» та наступними **компетентностями**:

- **Світоглядна.** Здатність до критичного мислення й ціннісно світоглядної реалізації особистості. Наявність ціннісно-орієнтаційної позиції. Загально-культурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства, та сутності і соціальної значущості майбутньої професії. Збереження національних духовних традицій. Усвідомлення переваг здорового способу життя та прийняття їх як власних цінностей. Емоційний інтелект. Когнітивна гнучкість. Здатність до емоційної стабільності, толерантності (ЗК-1).
- **Громадянська** Здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина. Спроможність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень; діяти з соціальною відповідальністю та громадською свідомістю (ЗК-2).

Розробники: Бондар Тетяна Іванівна, кандидат філос..наук, доцент

Викладач: Бондар Тетяна Іванівна, кандидат філос..наук, доцент

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії Історико-філософського факультету

Протокол від 15 січня 2019 року № 6

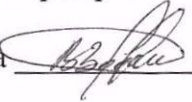
Завідувач кафедри д.філос.н., проф. Додонов Р.О.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми _____

____.____.20__ р.

Робочу програму перевірено

16.01.2019 р.

Заступник декана

Пролонговано:

на 2019 / 2020 н.р. (Додонов Р.О.), «21» січня 2020 р., протокол № 6

на 2020 / 2021 н.р. (Додонов Р.О.), «18» грудня 2020 р., протокол № 5

на 20__ / 20__ н.р. _____ (____), «__» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (____), «__» _____ 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	нормативна	-
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	1	
Курс	2	
Семестр	2	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
	2;	
Обсяг годин, в тому числі:	30	
Аудиторні	14	
Модульний контроль	2	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	14	
Форма семестрового контролю	Залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета логіки як навчальної дисципліни полягає у формуванні та вдосконаленні культури мислення студентів шляхом засвоєння ними основних знань з логіки та вироблення навичок доказового, несуперечливого мислення в процесі застосування набутих знань в практичних ситуаціях; сформувати образ сучасної логіки через вивчення головних теорій класичної логіки; ознайомитися з логіками некласичними – багатозначними та модальними.

Завдання дисципліни:

- розкрити закономірності розвитку логічних знань,
- проаналізувати предмет та метод сучасної логіки, її пізнавальне та практичне --значення,
- усвідомити зв'язок з іншими науками,

-показати роль логіки як важливого підґрунтя для успішної діяльності в галузі філософії;

-визначити закономірності розвитку логічних знань та їх обумовленість суспільними процесами;

-показати зв'язок логіки з іншими науками;

- виробити у студентів уміння аналізувати мову алгебраїчної системи ;

-розкривати семантику логічних символів та типологію формул за семантичними ознаками;

-виробити у студентів уміння аналізувати передумови виникнення неklasичної логіки та її окремих теорій;

- розкривати значення логічних сполучників у формі рівностей ;

- будувати таблиці істинності у тризначній логіці Я.Лукаsevича:

- навчити студентів порівнювати матеріальну і строгу імплікацію;

- сформувати у студентів навички аналізу і визначення модальних оператор через аналітичні правила;

- виробити у студентів уміння досліджувати та використовувати аналітичні правила для часових, темпоральних модальностей, в аналітичній та деонтичній логіці.

3.Компетенції:

- набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування філологічних знань та компетентностей у широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті;

- здатність до прийняття самостійних рішень (прагнення до успіху).

- здатність виконувати завдання в групі під керівництвом лідера, подібні навички, що демонструють здатність до врахування чинних вимог дисципліни, планування та управління часом

Прогнозовані результати навчання:

- здатність до критичної рефлексії на процес оволодіння мовою;

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Форми та закони мислення							
Тема 1. Предмет, метод та значення формальної логіки	6	-	2	-	-	-	4
Тема 2. Поняття та судження як форми мислення	8	2	2	-	-	-	4
Разом	14	2	2	-	-	-	8
Змістовий модуль 2. Логіка в практиці міркувань							
Тема 1. Умовиводи	6	2	2	-	-	-	2
Тема 2. Основи теорії аргументації	4	2		-	-	-	2
Тема 3. Культура мислення та культура спілкування	4		2	-	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	16	4	4	-	-	-	6
Усього	30	6	8	-	-	-	14

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Форми та закони мислення

Тема 1. Предмет, метод та значення формальної логіки

Походження терміну "логіка", його багатозначність. Мислення як предмет вивчення формальної логіки. Чуттєва і раціональна форма пізнання. Особливості абстрактного мислення. Мислення і мова.

Визначення логіки, як науки. Специфіка логіки як науки про міркування. Нормативний характер логіки.

Міркування і умовивід: їх визначення, структура, взаємозв'язок і специфіка. Засновки і висновки міркування. Загальна схема умовиводу. Правильне міркування: проблема критеріїв правильності міркувань.

Правильність / неправильність міркування й істинність хибність його складників. Правильні міркування з істинними засновками і висновками (sound,

arguments). Сумісні і несумісні міркування (consistent / inconsistent arguments). Поняття про логічну помилку. Софізм і паралогізми. Правильність міркування і відношення логічного слідування.

Поняття логічного закону. Способи встановлення істинності висловлювань. Логічно не детерміновані і логічно детерміновані висловлювання. Логічний закон як логічна форма істинних висловлювань.

Метод формалізації і проблема історичних етапів становлення логічних знань. Формалізація в широкому і вузькому значенні. Традиційна і сучасна логіка. Символічна, математична, класична і некласична логіка. Формальна логіка як єдина система знань. Логіка як підґрунтя для виховання культури мислення. Роль логіки в політології.

Тема 2. Поняття та судження як форми мислення.

Поняття як форма думки. Характеристика предмета думки в понятті. Ототожнююче абстрагування і ототожнюючо-розрізняюче абстрагування. Мовні, засоби виказу поняття. Зміст поняття. Предмет як форма виразу ознак предмета.

Типологія ознак предмета. Обсяг поняття. Множина і обсяг поняття. Елементи теорії множин. Закон оберненого відношення між змістом і обсягом поняття. Види понять. Логічні відношення між поняттями.

Визначення логічної операції над поняттями. Обмеження і узагальнення понять., Операції над обсягами понять як множинами доповнення, перетин, об'єднання, різниця обсягів.

Подія поняття як логічна операція. Структура операцій поділу поняття. Види "-поділу. Правила поділу. Розчленування цілого на частини і класифікація. Види класифікації: природна і штучна.

Визначення поняття як логічна операція. Структура операцій визначення поняття. Види реальних визначень. Поділ номінальних дефініцій на синтаксичні і семантичні. Правила визначення. Опис, характеристика, порівняння, розрізнення екстенсивне визначення. Значимість логічного аналізу понять для теоретичної і практичної діяльності фахівців туристської галузі.

Загальна характеристика суджень. Судження, речення і висловлювання.

Розповідні, спонукальні, питальні речення та їх логічний зміст. Види суджень. Прості і складні судження.

Структура простого судження. Види простих суджень: атрибутивні, екзистенційні і релятивні. Судження з простими і складними предикатами.

Категоричні судження та їх види. Виділяючі та виключаючі висловлювання. Розподіл термінів у простих категоричних судженнях. Логічні відношення між категоричними судженнями. Заперечення категоричного судження, тлумачення атрибутивних суджень мовою логіки предикатів. Судження з відношенням. Запис суджень з відношеннями мовою логіки предикатів. Судження існування. Модальні судження.

Складні судження. Утворення складних суджень з простих за допомогою логічних зв'язок: Кон'юнкції, диз'юнкції, імплікації, еквіваленції та заперечення. Умови істинності складних суджень. Матеріальна імплікація та умовні судження.

Змістовий модуль 2. Логіка в практиці міркувань.

Тема 1. Умовиводи

Загальна характеристика умовиводу. Склад і структура умовиводу. Дедуктивні та індуктивні умовиводи. - Загальна типологія умовиводів. Відношення логічного слідування. Висновки логіки висловлювань. Типологія правил висновку логіки висловлювань. Обґрунтування правил висновку логіки висловлювань. Умовиводи логіки висловлювань у традиційній логіці. Висновки із категоричних висловлювань. Безпосередні умовиводи (обернення; перетворення; протиставлення предикату; умовиводи за логічним квадратом).

Простий категоричний силогізм. Загальні правила простого категоричного силогізму. Спеціальні правила простого категоричного силогізму. Виведення модусів фігур простого категоричного силогізму. Обґрунтування модусів 2, 3 і 4 фігур шляхом зведення до модусів 1 фігури.

Силогістика та метод аналітичних таблиць. Недедуктивні умовиводи. Повна індукція. Аналогія. Аналогія властивостей і аналогія відношень.

Тема 2. Основи теорії аргументації

Поняття про аргументацію. Типи аргументацій. Аргументація як

обґрунтування певного положення на підставі використання інших положень. Структура аргументації: теза, аргументи, демонстрація. Аргументація і демонстративні міркування. Дедуктивні міркування. Повна індукція.

Аргументація і недемонстративні міркування, неповна індукція. Міркування за аналогією. Співвідношення понять „доведення” і „аргументація”, „спростування” і „критика”. Софістика, логістика, діалектика, риторика, поетика, як різні теорії мовно-мисленнєвої поведінки. Логічне доведення як частковий випадок аргументації.

Види аргументації. Доказова та недоказова аргументація. Пряма та непряма (апагогічна і розділова) аргументація. Комунікативно-прагматичний контекст аргументації. Аргументація як особливий вид комунікації.

Поняття про критику. Спростування як окремий випадок критики. Види критики. Критика тези. Критика Аргументів. Критика демонстрації.

Правила та помилки аргументації і критики. Правила щодо тези. Правила щодо аргументів. Правила щодо демонстрації. Аргументація в діловому спілкуванні.

Тема 3. Культура мислення та культура спілкування

Сутність комунікації та її роль у суспільстві. Діалог найбільш універсальна форма спілкування людей та логіко-комунікаційний процес. Основні види діалогу за характером ведення. Види діалогу в залежності від мети: дидактичний, пошуковий, діалог у процесі аналізу та підготовки рішень.

Запитання як різновид імперативу. Види запитань. Функції запитання: пізнавальна та комунікативна. Правила формування запитань. Відповіді та їх види.

Сутність суперечки. Диспут, дебати, дискусія, полеміка. Стратегія і тактика суперечки. Коректні та некоректні прийоми, що використовуються у суперечці.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	1	1	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	1	10	2	20
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	2	10
Виконання модульної роботи	25	-	-	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом		-	28	-	59
Максимальна кількість балів: 87					
Розрахунок коефіцієнта: $87:100=0,87$					

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Завдання № 1

Скласти короткий словник вказаних нижче термінів, використовуючи для цього логічний та філософський словники, підручники з логіки.

Термін	Значення терміна
Свідомість	?
Мислення	?
Абстрактне	?
Уявлення	?
Узагальнення	?
Опосередкованість	?
Мова	?
Об'єкт - мова	?
Мета - мова	?
Логічна форма	?

Логічний закон	?	
Істинне	?	
Правильне	?	
Інтерпретація	?	
Знак	?	
Знак - індекс	?	
Знак - образ	?	
Знак - символ	?	
Предметне	?	
Смисл	9	
Парадокс	?	
Класифікація	?	

Завдання № 2.

1. Чи є правильними наступні визначення? Якщо ні, то які правила в них порушені:

- а) вакансія – не заміщена посада;
- б) виховання – це цілеспрямований та організований процес виховання особистості;
- в) гороскоп – пророкування долі, що ґрунтується на розташуванні зірок;
- г) змова – таємна угода групи осіб, спрямована на зміну суспільного ладу;
- д) фреска – це живописна картина, виконана водяними фарбами по сирій штукатурці;
- е) циліндр – це геометричне тіло, що утворюється обертанням прямокутника навколо однієї із своїх сторін.
- ж) сприйняття – результат сприймання;

2. Встановіть, чи правильно здійснено поділ понять. Якщо ні, то які правила поділу порушено:

- а) образотворче мистецтво поділяється на живопис, скульптуру та графіку;
- б) люди поділяються на розумних, нерозумних, жадібних і недобррозичливих;
- в) церкви поділяються на православні, католицькі, високі та низькі;
- г) політичні партії поділяються на правлячі та опозиційні;
- д) артисти поділяються на театральних, естрадних, циркових, популярних та маловідомих;
- е) звуки бувають голосні, приголосні та шиплячі.

Завдання № 3. Знайти помилки допущені при встановленні логічної валентності виразів:

A	B	C	$A \vee B$	$(A \vee B) \rightarrow C$
I	i	i	i	X
I	i	X	X	i
I	X	i	i	X
I	X	X	X	X
X	i	i	i	i
X	i	X	i	i
X	X	i	i	i
X	X	X	X	i

Завдання № 4.

1. Здійсніть перетворення таких суджень:

- а) жоден культурний діяч не зневажає культуру свого народу;
- б) жоден філософ не знайшов філософський камінь;

2. Зробіть обернення таких суджень:

- а) кожна людина має право на свободу совісті;
- б) деякі філософи не залишили своїх праць;

2. Чи правильні ці силогізми? Якщо ні, то які правила у них порушені?

- а) кожух гріє. “Кожух” – це українське слово. Деякі українські слова гріють;
- б) жоден патріот не зрадить своєї батьківщини. Деякі громадяни не мають патріотичних почуттів. Ці громадяни зрадять свою батьківщину;
- г) кожна людина має дві ноги. Буратіно має дві ноги. Буратіно – людина.

3. З'ясуйте, які з цих розділово-категоричних умовиводів є правильними, а які неправильними, обґрунтуйте свої думки:

а) Будь-яке поняття є або загальним, або одиничним. Це поняття загальне. Отже, воно не є одиничним.

б) Будь-яке поняття є або загальним або одиничним. Це поняття не є загальним. Отже, воно є одиничне.

в) Актор може грати комічні або трагічні ролі. Цей актор грає комічні ролі. Отже, трагічних ролей він не грає.

г) Нам запропонували вивчати іспанську або італійську мову. Моя подруга вивчає іспанську мову. Отже, італійської мови вона не вивчає.

4. Визначте, які з наведених міркувань є індуктивними, а які дедуктивними:

а) Гострі кути мають верхівку. Прямі кути мають верхівку. Тупі кути мають верхівку. Отже, всі кути мають верхівку.

б) Видатні вчені повинні мати своїх послідовників. М. Кюрі — видатний вчений. Отже, вона мала своїх послідовників.

в) Сонце, Меркурій, Венера, Земля, Марс, Юпітер, Сатурн, Уран, Нептун, Плутон мають кулеподібну форму. Отже, усі тіла Сонячної системи мають кулеподібну форму.

г) Дніпро – велика ріка. Дніпро впадає в Чорне море. Отже, деякі великі річки впадають у Чорне море.

Завдання №5.

1. Здійсніть логічний аналіз таких запитань:

- а) Як звучить ця оглушлива тиша?
- б) Ви за економічну незалежність держави чи за справедливі вибори?
- в) Чи можна пізнати непізнаване?
- г) Хто з ваших друзів образив цю людину?
- д) Ти все ще б'єш свого батька?
- е) Коли до нашого зоопарку привезуть мамонта?
- є) Чи місячною буде ніч при повному місяці?
- ж) Трикутник ABC трикутний?
- з) Скільки років тривала Тридцятилітня війна?
- и) Хто у світі найкращий?
- і) Чи будете ви проживати в Україні останні десять років?
- ї) Хіба ревуть воли, як ясла повні?

2. Проаналізуйте діалог. Які недозволені прийоми застосовані у ньому:

а) “Вірно... – закричав сквайр. – ...красива дівчина коштує всіх інтриг духівництва в світі. Що таке вся ця десятина і шарлатанські вигадки, як не обман, один поганий обман! І це я можу довести”. – “Хотів би я послухати! – вигукнув мій син Мойсей. – Думаю, що зміг би вам відповісти”. – “Чудово, сер, – сказав сквайр, який відразу розгадав його і підморгнув решті компанії, щоб ми приготувалися потішитися. – Дуже добре, якщо ви хочете холонокровно обговорювати цю тему, я готовий прийняти суперечку. І перш за все, як ви вважаєте за краще обговорювати питання, аналогічно або діалогічно?” – “Обговорювати розумно”, – вигукнув Мойсей, щасливий, що може посперечатися. – “Знову-таки чудово. Перш за все, по-перше, я сподіваюся, ви не станете заперечувати, що те, що є, є. Якщо ви не згодні з цим, я не можу міркувати далі”. – “Іще б пак! – відповів Мойсей. – Звичайно, я згоден з цим і сам скористаюся цією істиною, як можна краще”. – “Сподіваюся також, ви згодні, що частина менше цілого?” – “Теж згоден! – вигукнув Мойсей. – Це і правильно, і розумно. – “Сподіваюся, – вигукнув сквайр, – ви не станете заперечувати, що три кути трикутника рівні двом прямим”. – “Немає нічого очевидніше”, – відповів Мойсей і озирнувся навколо зі своєю звичайною поважністю. – “Чудово! – вигукнув сквайр і почав говорити дуже швидко. – Раз встановлені ці посилки, то я затверджую, що конкатенація самоіснування, виступаючи у взаємному подвійному відношенні, природно приводить до проблематичного діалогізму, який певною мірою доводить, що єство духовності може бути віднесено до другого виду предикабیلیй”. – “Стійте, стійте! – вигукнув Мойсей. Я

заперечую це. Невже ви думаєте, що я можу без сперечання поступитися таким неправильним вченням? – Що? – відповів сквайр, вдаючи, що розлючений. – Ви не поступаєтеся? Відповідайте мені на одне просте та ясне запитання: має рацію, по-вашому, Арістотель, коли говорить, що відносно знаходиться у відношенні?” – “Безсумнівно”, – сказав Мойсей. – “А якщо так, – вигукнув сквайр, – то відповідайте мені прямо: чи вважаєте ви, що аналітичний розвиток першої частини моєї ентимеми *deficient secundum quoad* або *quoad minus* і наведіть мені свої доводи. Подайте мені свої доводи, говорю я, – приведіть прямо, без вивертів”. – “Я протестую, – вигукнув Мойсей. – Я не схопив як слід ества вашого міркування. Зведіть його до простої пропозиції, тоді, я думаю, зможу вам дати відповідь”. – “О, сер! – вигукнув сквайр. – Ваша покірна слуга. Виявляється, що я повинен забезпечити вас не тільки доводами, але й розумінням! Ні, сер. Тут вже я протестую, ви дуже важкий для мене супротивник”. При цих словах піднявся регіт над Мойсеєм. Він сидів один з витягнутою фізіономією серед осіб, що сміються. Більше він не вимовив під час бесіди ані слова”. (Ч. Голдсміт).

Критерії оцінювання : завдання виконано безпомилково або допущена допущена одна помилка при виконанні завдання – 5 балів; допущені 2 помилки – 4 бали; допущені 3 помилки - 2 бали; допущені 4 помилки – 1 бал; допущено більше помилок – 0 балів.

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться у вигляді тестування (25 тестів).Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Форма проведення:ПМК

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Розкрийте об'єкт формальної логіки, її предмет та структуру. Поясніть, в чому полягає відмінність формальної логіки від інших наук про мислення.
2. Проаналізуйте теоретичне й практичне значення логіки.
3. Розкрийте сутність поняття « логічна форма».
4. Здійсніть аналіз формалізації як методу логіки.
5. Назвіть основні закони мислення, розкрийте їх сутність та роль у побудові міркувань.
6. Охарактеризуйте етапи становлення логічної науки та порівняйте їх.
7. Розкрийте роль логіки у формуванні культури мислення людини.
8. Розкрийте сутність поняття як форми мислення та прийоми формування понять.
9. Здійсніть поділ поняття на види та охарактеризуйте їх.

10. Проаналізуйте логічні відношення між поняттями.
11. Розкрийте сутність та призначення логічних операцій обмеження та узагальнення понять.
12. Здійсніть аналіз логічної операції визначення понять.
13. Дайте визначення поділу понять, розкрийте його правила та можливі помилки.
14. Охарактеризуйте судження як форму мислення.
15. Здійсніть поділ суджень на види та охарактеризуйте їх.
16. Розкрийте способи встановлення розподіленості термінів у простих категоричних судженнях.
17. Здійсніть аналіз логічних відношень між простими категоричними судженнями.
18. Проаналізуйте особливості будови складних суджень та умови їх істинності.
19. В чому полягають особливості умовиводу як форми думки. Структура умовиводу.
20. В чому полягають особливості безпосередніх умовиводів із простих суджень?
21. Поясніть, як можна зробити безпосередні умовиводи із складних суджень.
22. Розкрийте сутність дедуктивного умовиводу та охарактеризуйте його види.
23. Розкрийте суть простого категоричного силогізму, його фігури та модуси.
24. Охарактеризуйте правила простого категоричного силогізму та можливі помилки, обґрунтуйте їх правомірність.
25. Проаналізуйте та порівняйте складні та складноскорочені силогізми.
26. Проаналізуйте структуру умовно-категоричних умовиводів та обґрунтуйте їх правила.
27. Проаналізуйте сутність розділово-категоричних умовиводів та порівняйте їх з іншими умовиводами логіки висловлювань.
28. Здійсніть аналіз суто умовних умовиводів та порівняйте їх з іншими умовиводами логіки висловлювань.
29. Опишіть структуру умовно-розділових умовиводів, розкрийте їх суть та значення в процесі міркування.
30. Розкрийте сутність індуктивних умовиводів, види індукції та її роль в пізнавальному процесі.
31. Здійсніть аналіз умовиводів за аналогією.
32. Розкрийте сутність, структуру та форми аргументації.
33. Проаналізуйте суть логічного доведення та його види.
34. Проаналізуйте сутність спростування, види критики та їх місце в структурі аргументації.
35. Поясніть роль правил та сутність помилок у доведенні та спростуванні.
36. Проаналізуйте сутність комунікації, визначте її мету і структуру.

37. Діалог, його мета та види.
 38. Запитання та їх види.
 39. Розкрийте сутність відповідей та особливості їх видів.
 40. Розкрийте зміст поняття «логічна культура та її роль як чинника формування культури спілкування».
 41. Розкрийте сутність суперечки та охарактеризуйте види, правила та прийоми ведення суперечки.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Всього – 60 год. : лекції – 6 год., семінари – 8 год., модульний контроль -2 год., самостійна робота – 14 год., ПМК.

Модулі (назви, бали)	Перший змістовий модуль Закони і форми мислення (28 балів)			Другий змістовий модуль Логіка в практиці міркувань (59 балів)		
	1	2	3	4	5	6
Теми						
Лекції (теми, бали)		Поняття та судження як форми мислення 1 б.		Умовивід 1 б.	Основи теорії аргумент. 1 б.	
Семінарські заняття (теми, бали)	Предмет, метод та значення формальної логіки 1+ 10 б.	Поняття та судження як форми мислення 10+1 б.		Умовивід 10+1 б.		Культура мисл. та культ. спілкув. 10+1 б.
Самостійна робота	Завд. №1 (5 б.)	Завдання № 2,3(10 б.)		Завдання №4 (5 б.)		Завдання №5 (5 б.)
Поточний контроль(вид, бали)				Модульний контроль (25 балів)		
Підсумковий контроль	Залік					

8. Рекомендовані джерела

Основні (базові)

- Аристотель. Вторая аналитика / Сочинения: В 4-х т. – М.: Мысль, 1978. – Т.2. – 384 с.
- Аристотель. Метафизика. – М.: Мысль, 1976. – Т. 1. – 296 с.
- Берков В.Ф., Яскевич Я.С., Павлюкович В.И. Логика: Учеб. пособ. для высших учебных заведений. – Минск: Тетра Системс, 1996 – 348 с.
- Гетьманова А.Д. Логика. – М.: Владос, 1995. – 412 с
- Гетьманова А.Д. Логика для юристов.-М.: 2008 .Издательство:Омега-Л .- 452 с.
- Гладунський В.Н. Логіка. – Львів: Афіша, 2004.
- Гусев Д. А . Краткий курс логики. Искусство правильного мышления. - Москва «Издательство НЦ ЭНАС», - 2003- 191 с.
- Жеребкін В.Є. Логіка. – Х., 1995. – 256 с.
- Жоль К.К. Вступ до сучасної логіки. –К.: Вища школа, 1992. – 378 с.
- Зегет В. Элементарная логика. – М.: Высшая школа, 1985.
- Иванов Е.А. Логика. – М.: Изд-во БЭХ, 1996. – 296 с.
- Івін О.А. Логіка. – К., 1999. – 276 с.
- Ішмуратов А.Т. Практична логіка.
- Ивлев Ю.В. Логика. – М.: Изд-во МГУ, 1992. – 246 с.
- Кириллов В.М., Старченко А.А. Логика. – М.: Юристъ 1995, – 296 с.
- Костюк В.Н. Логика. – К.; Одесса: Вища школа, 1975. – 312 с.
- Конверский А.Є. Логіка. – К.: Український Центр духовної культури, 1999. – 392 с.
- Конверський А.Є. Логіка для юристів. – К.: ЦУЛ, 2012. - 302 с.
- Логика. – Минск: Высшая школа, 1974. – 328 с.
- Марценюк С.П. Логіка: Курс лекцій. – К.: НМКВО, 1993. – 283 /
- Свинцов В.И. Логика. – М.: Высшая школа, 1987. – 205 с.
- Формальная логика. – Л.: Издательство ЛГУ, 1977. – 348 с.

Хоменко І.В. Логіка – юристам. – К.: Четверта хвиля, 1997. – 384 с.
Челпанов В.Г. Учебник логики, — М.: Научная Библиотека, 2010 — 128 с.

Додаткові

Алексеев А.П., Аргументация. Познание. Общение. – М.: Изд-во МГУ, 1991. – 194 с.

Брутян Г.А. Аргументация. – Ереван, 1994. – 274 с.

Берков В.Ф., Яскевич Я.С., Культура диалога. – Минск: Новое знание, 2002 – 152 с.

Брюшинкин В.Н. Критическое мышление и аргументация // Критическое мышление, логика, аргументация. Калининград, 2003. 17.

<https://cyberleninka.ru/article/n/kriticheskoe-myshlenie-logika-argumentatsiya>

Воропай Т.С. Критическое мышление. Проблема мирового образования XX века. – Х., 1999. – 266 с.

Васильев Н.А. Воображаемая логика. – М.: Наука, 1989. – 296 с.

Вригт Г.Х. Логика и философия в XX веке // Вопросы философии, 1992. – №8. – с. 80-91.

Герасимова И.А. Практический курс по аргументации. М., 2003. С. 13.
<https://studfiles.net/preview/6748891/page:23/>

Гриненко Г.В. Аргументация и коммуникация // Мысль и искусство аргументации. М., 2003

Доказательство и понимание. – К.: Наукова думка, 1986. – 316 с.

Емерен С.Х., Протендрост Р. Аргументация, коммуникация, ошибки. – Л.: Васильевский остров, 1992. – 346 с.

Зарецкая Е.Н. Логика речи для менеджера. – М., 1997.

Кайберг Г. Вероятность и индуктивная логика. – М., 1978. – 241 с.

Карпович В.Н. Проблема, гипотеза, закон. – Новосибирск: Наука, 1990. – 186 с.

Кириллов В. И., Старченко А. А. Логика: Учебник для юридических вузов. - М., 1995.

Кнапп В., Герлох А. Логика в правовом сознании. - М., 1987.

- Ковальски Р. Логика в решении проблем. – М.: Наука, 1990.
- Конверський А.Є. Логіка для юристів. – К.: ЦУЛ, 2012. – 302 с.
- Кондаков Н. И. Логический словарь-справочник. - М., 1975.
- Логика. Логические основы общения: Хрестоматия. – М.: Наука, 1994.
- Логика и риторика. Хрестоматия. – Минск: “Петра системс”, 1997 – 623 с.
- Меськов В.С., Карпинская О.Ю., Ляшенко О.В., Шрамко Я.В. Логика: наука и искусство. – М., 1988.
- Маковельский А. О. История логики. - М., 1967.
- Малахов В. П. Нормативная логика в правовом мышлении. - М., 1990.
- Малахов В. П. Логика построения следственных версий. - М., 1996.
- Меськов В.С., Карпинская О.Ю., Ляшенко О.В., Шрамко Я.В. Логика: наука и искусство. – М., 1988.
- Наумов А. В., Новиченко А. С. Законы логики при квалификации преступлений. - М., 1978.
- Национальная культура и общение. – М., 1997.
- Николас М Как преодолеть непонимание и улучшить взаимопонимание. – М.: “Эксио”, 2003 – 317 с.
- Павиленис Р.И. Проблема смысла. – М.: Мысль, 1993. – 288 с.
- Петров Ю.А.. Азбука логичного мышления. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1991. - 104 с.. 1991
- <https://sci.house/logika-knigi-scibook/azbuka-logichnogo-myishleniya-izd-mosk-ta1991.html>
- Поварнин С. Спор. О теории и практике спора. - М., 1996.
- Поппер К. Логика и рост научного знания / Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1983. – 605 с.
- Рациональность, рассуждение, коммуникация. – К.: Наукова думка, 1987. – 302 с.
- Романов В. В. Теория и практика применения законов и правил логики в

деятельности органов МВД. - Уфа, 1989.

Рузавин Н. В. Логика и аргументация. - М., 1997.

Сердюк О.П. Основы управления коммуникативным процессом. – К., 1998.

Рациональность, рассуждение, коммуникация. – К.: Наукова думка, 1987. – 302 с.

Тер-Акопов А. А. Судебная логика. - М., 1980.

Титов В.Д. Логическое знание в его социально-исторической детерминации (религиозный, правовой, политический контекст). – Х.: Регион-мифории, 2004. – 260 с.

Треушников М.Г. Доказательство и доказывание в советском гражданском процессе. – М.: Изд-во МГУ, 1982. – 218 с.

Тягло А.В. Критическое мышление на основе элементарной логики. – Х., 2001.

Фоллесдаль Д. Понимание и рациональность // Новое в зарубежной лингвистике. – М., 1986. – Вып. 18. – С. 139-159.

Чижик П. И. Логика: Структурно-логические схемы. – М., 1996.

Шрамко Я.В. Логика и искусство. – М., 1993.

Эйсман А. А. Логика доказывания. - М., 1971.

Язык закона. - М., 1990.

Збірники вправ

Байлер Ж.К. Логические задачи. – М.: Мир, 1983.

Горский Д.П., Ивин А.А. и др. Краткий словарь по логике. – М.: Просвещение, 1991.

Ивин А.А. Практическая логика. – М., 1997.

Ивлев Ю.В. Упражнения по логике. – М., 1972.

Ивин А.А., Никифоров А.Л. Словарь по логике. – М., 1998.

Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. – М.: Наука, 1975.

Логический словарь “Дефорт”. – М.: Мысль, 1994.

Логика. Логические основы общения: Хрестоматія. – М., 1994.

Мельников В.Н. Логические задачи. – К.: Выща школа, 1989.

- Сборник упражнений по логике. – Минск: Изд-во Минского ун-та, 1990.
- Сборник упражнений по логике. – М., 1993.
- Переверзев В.Н. Логистика. Справочная книга по логике. – М.: Мысль, 1995.
- Уёмов А. И. Задачи и упражнения по логике. – М., 1961.
- Упражнения по логике / Под ред. В. И. Кириллова. - М., 1992.
- Упражнения по логике. – М., 1993.
- Философская энциклопедия: В 5-ти т. – М.: Сов. энциклопедия, 1960-1970.
- Философский энциклопедический словарь. – М.: Сов. энциклопедия, 1983.
- Хоменко І.В. Логіка в задачах. – К.: Четверта хвиля, 1998.